

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1771/2021
20.01.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник др Марија Јоксовић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца која је изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1934/20 од 12.11.2020. године, у седници одржаној 20.01.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1934/20 од 12.11.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П 774/19 од 10.02.2020. године тужбени захтев је делимично усвојен (став 1.) и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 400.000,00 динара са законском затезном каматом од 10.02.2020. године, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде (став 2). Одбијен је тужбени захтев преко досуђеног износа од 400.000,00 динара до траженог износа од 500.000,00 динара са законском затезном каматом (став 3.). Тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.200,00 динара са законском затезном каматом од извршности ове пресуде па до исплате, у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде (став 4.).

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1934/20 од 12.11.2020. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца, а жалба тужене усвојена, па је пресуда Основног суда у Сомбору П 774/19 од 10.02.2020. године у побијаном усвајућем делу и делу одлуке о трошковима парничног поступка преиначена и одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности исплати износ од 400.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 10.02.2020. године па до исплате и одређено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка, док је иста пресуда потврђена у преосталом делу. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади

трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара, у року од 15 дана под претњом извршења.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је, с позивом на одредбу члана 403. став 2. тачка 2. и члана 404. ЗПП, благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

О ревизији тужиоца није одлучивано на основу члана 404. ЗПП (посебна ревизија) зато што је ревизија увек дозвољена ако је другостепени суд преиначио првостепену пресуду и одлучио о захтевима странака (члан 403. став 2. тачка 2. ЗПП).

Одлучујући о изјављеној ревизији на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да тужиочева ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању је дана 15.09.1991. године тужилац је отишао у ... на одслужење војног рока, дана 28.12.1991. године добио је прекоманду на Аеродром „...“ код ..., ..., где је учествовао у борбеним дејствима у којима је дана 03.05.1992. године рањен у десну натколеницу. После операције на ВМА у Београду пуштен је на кућно лечење. Тужиоцу је признат статус ратног војног инвалида десете групе са 20% инвалидитета и по том основу месечно прима износ око 5.300,00 динара. У поступку пред Другим општинским судом у Београду П 6503/2002, који је окончан пресудом од 09.12.2006. године, тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 500.000,00 динара, између осталог и за накнаду штете за претрпљене душевне болове због умањења животне активности. Тужилац се у периоду од 2008. године до 2016. године због лошег психичког стања обраћао лекарима психијатрима. Због тегоба које је имао у току 2008. године установљено је постојање психичког обољења, пострауматског стресног поремећаја које је умањило животну активност тужиоца за 25%, које умањење се разликује од умањења утврђеног пре 16 година. Тужилац користи препоручену терапију која је дала жељене резултате, па је лечење завршено 25.10.2016. године.

Тужбом поднетом дана 24.04.2019. године тужилац је тражио накнаду нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности. Тужена је оспорила тужбени захтев и истицањем приговора застарелости (члан 360. став 3. Закона о облигационим односима).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је правилном применом материјалног права преиначио првостепену пресуду и због застарелости тужичевог потраживања одбио његов тужбени захтев.

Нематеријална штета коју тужилац потражује у овом спору последица је оружаних сукоба на делу територије бивше СФРЈ у којима је тужилац одређено време учествовао и као припадник оружаних снага те државе.

Штета проузрокована припадницима бивше ЈНА у оружаним сукобима са паравојним са формацијама бивших република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине Организације Уједињених Нација (22.05.1992. године), проузрокована је кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗЈ, па њено потраживање застарева у року од 15 година, прописаном за застарелост кривичног гоњења за то дело (члан 377. став 1. Закона о облигационим односима). Овај рок је објективног карактера и почиње да тече од дана извршења кривичног дела (члан 361. став 1. Закона о облигационим односима), а застарелост наступа протеклом последњег дана тог рока (члан 362. Закона о облигационим односима).

У конкретном случају тужиочево потраживање је застарело, јер је до дана подношења тужбе протекло рок од 15 година у коме застарева кривично гоњење кривичног дела оружане побуне из члана 124. КЗЈ, рачунајући од дана када су престали оружани сукоби на подручју БиХ.

Изјављеном ревизијом, по оцени Врховног касационог суда, неосновано се оспорава правилност примењеног материјалног права.

Када је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости (дужи од пет година), примењује се привилеговани рок застарелости потраживања накнаде штете у трајању рока за застарелост кривичног гоњења. Рок застарелости кривичног гоњења почиње да тече од дана када је кривично дело извршено. Код продуженог кривичног дела рок застарелости почиње тећи од дана када је извршено последње кривично дело које улази у састав продуженог кривичног дела, а код трајних кривичних дела рок застарелости почиње да тече од престанка противправног стања. С обзиром да се у том случају не примењује рок застарелости прописан чланом 376. став 1. и 2. Закона о облигационим односима, на чијој примени тужилац истрајава током поступка и у ревизији, сазнање за штету и њеног учиниоца нема значаја за застарелост штете проузроковане кривичним делом. Тужилац је накнаду штете могао тражити само до истека рока застарелости кривичног гоњења кривичног дела оружане побуне, у року од 15 година од извршења тог кривичног дела. Почетак тог рока се у овом случају, рачуна од дана када су престали оружани сукоби на територији тужиочевог тадашњег пребивалишта услед којих није могао судским путем да захтева накнаду штете и истекао је неколико година пре подношења тужбе. Због тога је престало право тужиоца да од тужене захтева испуњење обавезе накнаде штете, у смислу члана 360. став 1. Закона о облигационим односима.

Из наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић